

Het heil der zieken

BEELD: DE BEELDREDAKTIE ROBERT VAN DEN BERGHE

De heer E. Janmaat (huisarts n.p.) stuurde een penning - na hem eerst netjes te hebben opgepoetst - waarvan hij dacht: die is het beste in handen van Medisch Contact. Hij lacht en zegt: 'Anders raakt hij misschien zoek na mijn hemelvaart, die ik voorlopig nog uitstel.' De afbeelding op de penning vindt Janmaat 'aangrijpend'. Zo'n dik hakenkruis met daaromheen een esculaap. 'Je ziet dat de esculaap het hakenkruis als het ware bedwingt, zoals een slang dat kan. Nu is dat mijn interpretatie omdat ik dat er in wil zien. Je zou ook kunnen denken dat die twee innig zijn omstrengeld, maar dat zou een enorm misplaatste gedachte zijn.'

'Alleen een vrij man kan een goed geneesheer zijn', staat erop. Deze tekst vindt Janmaat prachtig, door zijn plechtigheid. 'Dat begrip "vrij man" is natuurlijk heel belangrijk in de geschiedenis van het artsenverzet. Een arts nam als vrij man beslissingen en maakte keuzen - en dat deed hij om een goed geneesheer te kunnen zijn. Het woord geneesheer heeft taalkundig ook veel meer kracht dan "arts". Juist in deze tekst is die kracht belangrijk.'

'Het artsenverzet werd gevoed door de opdracht die de geneesheer heeft. Dat blijkt ook uit brieven die door artsen met een estafettesysteem massaal werden gestuurd naar de Duitsers. Daarin staat bijvoorbeeld: "Het heil der zieken is de hoogste wet": dat is nogal wat om te zeggen tegen je bezetter, die jou zijn wet wil opleggen. Ik ben inmiddels 75 en de oorlog wordt voor mij steeds belangrijker, zoals voor veel oudere mensen. Helaas was ik in mijn jonge jaren, toen ik de penning kreeg van mijn voorganger, huisarts Sluyters, minder geïnteresseerd in de oorlog. Ik heb hem daarom niet gevraagd hoe hij eraan kwam, maar ik denk dat hij een rol heeft gespeeld in dat estafettesysteem.'

De penning, weten we nu, dateert echter van na de oorlog. Leden van de verzetsgroep 'het Medisch Contact' konden hem in 1946 voor 8 gulden kopen bij de toenmalige NMG (zie MC 18/2005: 758). << *Eveline Brandt*

MATERIAAL UIT DE BEZETTINGSJAREN

Tijdens de bezetting hield het artsenverzet de collega's met estafetteberichten en vlugschriften op de hoogte. Voor de veiligheid vernietigden artsen dit materiaal meestal. Desondanks probeert Medisch Contact nu zijn archief te completeren met materiaal uit de jaren '40-'45.

De afgelopen weken stuurden tal van leden ons al een tastbare herinnering uit de bezettingsjaren. Op deze pagina een portret van één van hen. Meer portretten zullen de komende weken volgen. Ter inspiratie, want inzendingen zijn nog altijd welkom.

In mei is het hele archief van Medisch Contact, inclusief de bezettingsjaren, online op www.medischcontact.nl/geschiedenis.

